

Pentru BLCB,
10.06.2016
Stăgăne

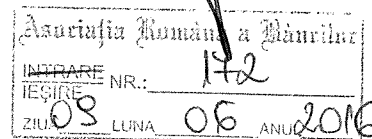
ASOCIAȚIA ROMÂNĂ A BĂNCILOR

Aleea Negru Vodă nr. 4-6, parter, sector 3, București-030775

Tel: (004) 021.321.20.78, 021.321.20.80; Fax: (004) 021.321.20.95

e-mail: arb@arb.ro, office@arb.ro

8712 PP.
TCCP

În atenția:

CAMERA DEPUTAȚILOR

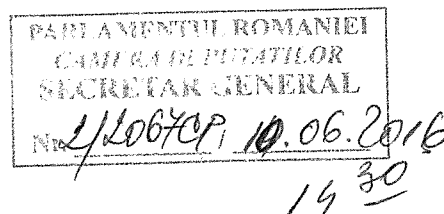
Domnului Valeriu ZGONEA, Președinte

Spre informare:

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Domnului Mugur ISĂRESCU, Guvernator

GUVERNUL ROMÂNIEI

Domnului Dacian CIOLOȘ, Prim – Ministru

MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE

Doamnei Anca PALIU DRAGU, Ministru

SENATUL ROMÂNIEI

Domnului Călin POPESCU TĂRICEANU, Președinte

Stimate Domnule Președinte,

Dorim sa va informam asupra efectelor prezente si viitoare generate de cadrul legislativ în vigoare, cat și de proiectele legislative care se află în acest moment în procedura de adoptare pe agenda autorităților din România, cu impact atât asupra sistemului bancar romanesc, cat si asupra economiei romanești in general.

Ne referim în principal la:

1. Legea privind darea în plată nr. 77/2016
2. Legea privind clauzele abuzive nr. 193/2000
3. Proiectul Ordonanță de Urgență a Guvernului pentru transpunerea Directivei 17/EU/2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale
4. Proiectele de modificare a OUG 50/2010 privind contractele pentru consumatori
5. Proiectul de lege privind modificarea statutului Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (ANPC)
6. Proiectul de Ordonanță a Guvernului privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază, pentru transpunerea Directivei europene nr 92/2014/UE

1. **Legea privind Darea în plată, nr. 77/2016.** După cum știți, aceasta Lege a intrat în vigoare în luna mai 2016, în pofida faptului că prevederile acesteia au fost criticate de comunitatea bancară, BNR, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), Guvernul României.

De remarcat că pentru prima oară, BNR a identificat în raportul de stabilitate un risc sistemic sever generat de cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar.

Acestor critici li s-au adăugat:

- Comunitatea europeană, care prin Comisia Europeană, a atenționat “un risc major pentru perspectiva macroeconomică a României este potențială implementare a Legii dării în plată în forma aprobată inițial de Parlament. Aplicarea retroactivă a legii la creditele aflate în prezent în derulare ar putea avea un impact negativ asupra creșterii creditării, încrederii consumatorilor și investitorilor, precum și asupra cererii interne” (Comisia Europeană – European Economic Forecast februarie 2016 România)
- Banca Centrală Europeană, care în avizul emis în data de 18 decembrie 2015 a formulat o serie de recomandări autorităților române printre care menționăm următoarele:
 - ✓ Necesitatea evaluării aplicării retroactive a Legii din perspectiva principiilor Constituției României.
 - ✓ Necesitatea existenței unui studiu de impact, atât asupra:
 - posibilelor efecte asupra economiei României;
 - inițierii și desfășurării raporturilor de creditare în sensul asigurării siguranței juridice pentru a evita conflictul nedorit cu drepturile contractuale și de proprietate ale instituțiilor de credit, precum și pentru a preîntâmpina apariția hazardului moral în relația dintre creditor și debitor;
 - activității instituțiilor de credit de pe piața internă și, mai larg, pieței imobiliare din România.
 - ✓ Amendarea textului astfel încât să se asigure interacțiunea cu celelalte acte normative relevante, precum Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice și eliberarea persoanelor fizice de datorie în temeiul acestei legi.
 - ✓ Solicitarea opiniei Comisiei Europene asupra compatibilității Legii cu prevederile Directivei UE 17/2014, în special din perspectiva prevederilor

acesteia cu privire la (i) obligația statelor membre de a permite părților la un contract de credit să convină în mod explicit ca returnarea sau transferul către creditor al garanției sau al veniturilor obținute din vânzarea garanției este suficient pentru a rambursa creditul respectiv, și a (ii) dreptului acordat statelor membre de a reglementa mai în detaliu împrumuturile în monedă străină, cu condiția ca o astfel de reglementare să nu fie aplicată cu efect retroactiv.

Separat de aceste critici, comunitatea bancară românească, la rândul ei, a subliniat că deși în expunerea de motive s-a invocat caracterul social al legii și faptul că transpune prevederile Directivei 17/UE/2014, prevederile legii nu au ținut cont de niciuna din criticile formulate de organismele interne și internaționale în sensul necesității asigurării stabilității și predictibilității cadrului legislativ și a raportului de creditare, evitarea hazardului moral precum și a consecințelor negative ce pot fi generate de o astfel de lege atât pentru consumatori, sistemul bancar cât și pentru economie în general dar și din perspectiva corelării Legii cu prevederile Constituției României, ale Codului Civil, ale Codului de Procedură Civilă, ale Legii nr 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, dar și ale Directivei 17/UE/2014.

Problemele de neconstituționalitate ridicate vizează încălcarea principiilor constituționale ca cel al previzibilității și accesibilității normei legale, al securității juridice, al neretroactivității legii civile (prin aplicarea legii la creditele în vigoare), al respectării dreptului de proprietate și libertății economice.

Legea privind darea în plată aprobată în mai 2016 se aplică creditelor în valoare de până în 250.000 euro la cursul BNR din ziua acordării creditului, garantate cu cel puțin un imobil având destinația de locuință.

Principalul efect al aplicării acestei legi constă în restricționarea accesului la credite și creșterea prețului produselor și serviciilor bancare în România din cauza constituirii de noi provizioane, cerințelor suplimentare de capital și costurilor cu echilibrarea poziției valutare a băncilor. Ca efect adiacent potențial semnalăm riscul blocării pieței imobiliare, creșterea prețurilor la chirii și reducerea posibilității consumatorilor la achiziționarea de locuințe, ceea ce va conduce implicit și la un blocaj al mobilității consumatorului, ceea ce contravine Directivelor UE, prin diminuarea semnificativă a capacității acestuia de a fi refinanțat cu condiții similare de LTV, dar cu un pret al creditului mai bun.

Efectele legii se vor reflecta și în costuri pe care le va suporta statul român prin:

- potențiale sancțiuni pentru încălcarea Tratatului de Funcționare al Uniunii Europene (TFUE) sau decurgând din litigii internaționale,
- posibila scădere a rating – ului de țară,
- reducerea veniturilor la bugetul statului din contribuțiile tuturor industriilor afectate de lege.

2. Legea privind clauzele abuzive nr. 193/2000 a fost modificată în anul 2013 în sensul că în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract instanța obligă prestatorul să modifice toate contractele în curs de executare, care nu sunt deduse judecății.

Principalul efect al acestui act normativ constă în puterea acordată instanțelor de judecată

- Orice contract care ajunge în fața instanței ar putea afecta întregul portofoliu similar de contracte și este echivalent cu o decizie judecătorească emisă împotriva tuturor contractelor care conțin asemenea clauze
- Un singur caz pierdut, în mod irevocabil, de un creditor este suficient pentru a determina un asemenea efect pentru întreg portofoliul
- Orice caz câștigat de un creditor va produce efecte doar în ceea ce privește cazul respectiv, fără a oferi imunitate întregului portofoliu.

Dreptul de a depune sesizări privind încălcarea prevederilor Legii 193/2000 aparține ANPC și/sau asociațiilor de consumatori.

Apreciem necesar ca într-un mod responsabil puterea executivă și cea legislativă să introducă măsuri de urgență pentru a diminua riscurile iminente la adresa sustenabilității și stabilității sistemului bancar prin modificarea Legii 193/2000.

Soluțiile pronunțate de instanțe în baza prevederilor acestei legi generează în principal două tipuri de efecte:

- pierderi extrem de severe cauzate în principal sistemului bancar ;
- scăderea potențialului a investițiilor străine noi și ieșiri de capital, declanșate de lipsa încrederii investitorilor în predictibilitatea și fiabilitatea cadrului legal din România.

Se impune asigurarea conformității cadrului național de reglementare cu cadrul legislativ al Uniunii Europene prin adoptarea următoarelor modificări ale Legii 193/2000:

- Efectul de contaminare a hotărârilor judecătorești să se aplice doar contractelor încheiate după intrarea în vigoare a ultimei modificări a Legii 193/2000, respectiv data de 1 Octombrie 2013;
- Amendamentul sus menționat să se aplice și litigiilor inițiate până la această dată.

Amendarea Legii 193 este necesară atât pentru a asigura conformitatea acesteia cu principiile de drept dar și pentru a elimina sau reduce efectele negative ale actualului cadru legal susceptibile să afecteze întregul sistem al relațiilor contractuale dintre profesioniști și consumatori (de ex. din cauza potențialelor blocaje în activitatea profesioniștilor generate de eventualele litigii promovate în masă, modificarea automată a tuturor contractelor în derulare, impactului financiar semnificativ asupra profesioniștilor etc.).

3. Proiectul Ordonanță de Urgență a Guvernului pentru transpunerea Directivei 17/EU/2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale

Proiectul de ordonanță de urgență inițiat de către ANPC în vederea transunerii Directivei 17/2014 se afla în parcurs de avizare interministerială și urmează să fie aprobat de executiv cel mai probabil în cursul lunii iunie. Termenul până la care trebuia transpusă directiva în plan național era 21 martie 2016.

Principalele probleme din proiectul de ordonanță care ar putea afecta sistemul bancar se referă la:

- **extinderea ariei de aplicare prevederilor legale la contractele de credit încheiate cu un profesionist**, deși Directiva 17/2014 vizează doar *creditele garantate cu ipoteca imobiliară contractate de un consumator*

- **inclusiunea în sfera de cuprindere a reglementării a acelor entități ce fac parte din grupul unei institutii de credit** și care, în baza unui mandat din partea institutiei de credit titulare a creanței desfasoara activități de recuperare/ colectare în numele și pe seama respectivei institutii de credit. Activitatea entitatilor din grupul institutiilor de credit intra în sfera de supraveghere prudentială a Bancii Naționale a României.
- **Necorelarea legislației specifice protecției consumatorului cu cea prudentială, specifică sistemului bancar, prin interzicerea unei clauze contractuale conform căreia creditorul poate declara scadent anticipat creditul în situația în care consumatorul nu își îndeplinește obligațiile în raport cu același creditor.** Astfel, conform reglementărilor prudenciale aplicabile ale BNR creditele unui client se contaminează sub aspectul riscului și al probabilității de recuperare și se încadrează în clasa cea mai slabă (principiul declasării prin contaminare).
- **Reglementarea referitoare la posibilele aranjamente de reducere a riscului valutar** prin stabilirea unui procent fix cu care să fie diminuat costul aferent ratei lunare, reglementat în proiect. Această prevedere nu este justificată nici juridic și nici economic. Materializarea riscului valutar poate afecta în mod diferit consumatorii. Soluțiile de reducere a riscului trebuie particularizate în funcție de analiza circumstanțelor fiecărui debitor
- **Pierderea caracterului de titlu executoriu al unui contract de credit** și/sau al unui contract de ipoteca în situația în care creanța se transferă din patrimoniul creditorului bancar la cesionarul care este o entitate de recuperare creanțe. Măsura va afecta prețul de vânzare al creanțelor bancare în viitor
- **Introducerea unor prevederi referitoare la dreptul instanței de a dispune „erga omnes” modificarea tuturor contractelor similare/dispunerea încetării încasării pentru viitor a sumelor pentru toate contractele similare, într-un termen de cel mult 15 zile calendaristice** . Introducerea unei astfel de atribuții, pe lângă faptul că încalca drepturile profesioniștilor prin instituirea unei lipse totale de echilibru a modului în care sunt tratate efectele soluțiilor pronunțate de instanța într-un litigiu inițiat în baza unor astfel de prevederi (dacă instanța ar admite cererea ANPC, efectele deciziei vor fi erga omnes, în schimb, în cazul în care profesionistul ar câștiga disputa, hotărârea judecătorească și-ar produce efectele exclusiv inter partes) este de natură a aduce atingere și dreptului la apărare garantat de art. 24 alin. (1) din Constituția României, de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 14 din Pactul Internațional ONU privind drepturile civile și politice (i.e. permit instanței să oblige profesionistul la modificarea tuturor contractelor de adeziune încheiate de profesionist cu consumatorii, fără analiza acestora în concret, ci doar pe baza concluziilor la care s-a ajuns după ce au fost analizate alte contracte decât cele sancționate).
- **Stabilirea unui procent fix cu care să fie diminuat costul aferent ratei lunare** (de cel puțin 10% din costul aferent ratei lunare) când valoarea totală platibilă de consumator care rămâne de rambursat sau valoarea ratelor periodice variază cu mai mult de 20% în raport cu valoarea la care s-ar ridica dacă s-ar aplica cursul de schimb de la momentul încheierii contractului între moneda contractului de credit și moneda națională.
Comunitatea bancară reiterează faptul că stabilirea unui procent fix cu care să fie

diminuat costul aferent ratei lunare nu este justificat nici juridic si nici economic. Materializarea riscului valuar poate afecta in mod diferit consumatorii ori solutiile de reducere a riscului trebuie particularizate in functie de analiza circumstantelor fiecarui debitor.

- 4. Proiectele de modificare a OUG 50/2010 privind contractele pentru consumatori**, unul cu referire la posibilitatea conversiei creditului acordat în monedă străină într-o monedă alternativă, iar celalalt privind posibilitatea rambursării anticipate a creditului. Prevederile acestora contravin în parte dreptului comunitar prin caracterul retroactiv al acestora, fiind prevăzut a se aplica la contractele de credit în derulare.

Mai mult decat atat se urmărește să se amendeze proiectul de modificare al OUG 50/2010 cu conversia în lei a creditelor la cursul istoric plus 20%, cu dobânda practică la împrumuturile în moneda națională în ziua conversiei.

Extinderea nerezonabilă a sferei de aplicare a legislației europene induce un decalaj îngrijorător în ceea ce privește practicile bancare față de celelalte state europene unde autoritățile s-au limitat strict la prevederile directivelor și regulamentelor aprobate de legislativul european, inclusiv la nivel de costuri suportate de sistemul bancar.

Impactul cuantificat generat de aplicarea celor două inițiative de modificare a OUG 50/2010 ar consta în pierderi pentru sistemul bancar estimate pentru perioada următoare de ordinul miliardelor de euro, iar solvabilitatea sistemului ar putea scădea îngrijorător.

- 5. Proiectul de lege privind statutul ANPC.** Prin noul proiect de lege, se prevede ca Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor să fie subordonată Parlamentului, consacrand Autorității ca atribuții aprobarea de produse financiare și perceperea de taxe pentru această activitate. Totodată Proiectul prevede posibilitatea ca în unele situații amenziile să fie raportate la cifra de afaceri a băncii și posibilitatea de a dispune suspendarea punerii pe piață a produselor financiare existente pe piața financiar-bancară, inclusiv suspendarea activității pentru contractele cu clauze abuzive si posibilitatea de a dispune închiderea unitatilor pentru produse bancare « *despre care institutiile de credit au cunoscut ca sunt toxice* ». În opinia noastră, aceste noi competențe exced atribuțiilor Autorității aducând în fond atingere prerogativelor Băncii Naționale a României în materie de supraveghere a băncilor.

Si prevederile din acest proiect au caracter retroactiv, prin **aplicarea la contractele încheiate anterior intrării ei în vigoare.**

- 6. Proiectul de Ordonanță a Guvernului privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază**, este pus în consultare publică de ANPC. Proiectul de Ordonanță a Guvernului menționat transpune în legislația națională prevederile Directivei nr. 92/2014 privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază.

Proiectul de Ordonanță privind implementarea prevederilor acestei directive afectează baza actuală de conturi de plăți și veniturile băncilor prin impunerea unor condiții suplimentare față de Directivă, precum și prin obligativitatea furnizării de servicii de plăți de către bănci cu titlu

gratuit, fără a se ține cont de costurile băncilor cu furnizarea acestor servicii. Directiva nr. 92/2014 privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază este în vigoare de la 28.08.2014. Statele membre adoptă și publică, până la 18 septembrie 2016, actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive.

Dorim ca prin acest demers să supunem atenției dumneavoastră riscul major ce se prefigurează, ca dincolo de efectele și impactul financiar care încep să se manifeste urmare aplicării Legii dării în plată să apară noi riscuri generate de inițiativele legislative care se află în prezent în dezbatere în Parlament, care pot induce un impact sistemic major ce va afecta întregul sistem bancar românesc.

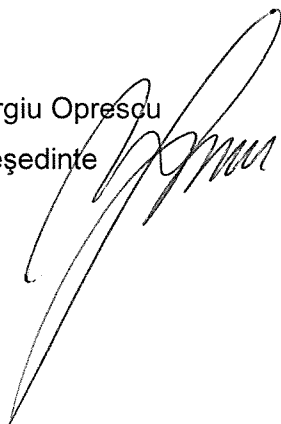
Desigur, aceste noi riscuri, precum și elementele de impact aferente ar trebui tratate împreună ca fiind rezultatul întregului pachet de inițiative legislative care se află în prezent pe agenda Parlamentului.

Precizăm că această scrisoare a fost transmisă și către:

- Reprezentanței din România a Fondului Monetar Internațional,
- Reprezentanței din România a Băncii Mondiale,
- Reprezentanței din România a Comisiei Europene,
- Autorității Bancare Europene,
- Băncii Centrale Europene,
- Federației Bancare Europene.

Asociația Română a Băncilor

Sergiu Opreșcu
Președinte

Florin Dănescu
Președinte Executiv

